

Csupaszív

Van egy kis falu Nógrád megyében. A környék csöndes, az évszakok csodákat művelnek a tájjal. De az emberekkel nem. A tél nagyon sok család számára igazi „túlélőtúra”. A falu központjától kb. 2 km-re van egy szegénynegyed. Ritkán járnak arra a lakókon kívül más emberek. Leggyakrabban mentők, rendőrök. A behajtók már nem. Nincs mit behajtaniuk. A lakosság nagy része roma, de a szegénységükről nem származásuk dönt. De ki is a szegény valójában? Szegény az, akinek nincsenek ruhái, nincsen elegendő étele, se fűtése, s lehet szegény valaki lelkében is: céltalan, megkeseredett, reményvesztett, olyan, akinek már talán álma sincsen. Itt mindenre található példa.

A társadalmi szakadékok olykor áthidalhatatlanok. Pedig mindkét részről, a többség és a kisebbség részéről is történnek előrelépések. Ilyen előre lépésként értékelhető Suhajné Pikács Gizella munkássága is. Ő a faluban élő romaközösség tagja, három gyermek édesanyja, s a település főleg romák lakta utcájában élő gyermekek „pótmamája”, aki önerőből táncsoportot, majd családi napközit működtet. Gizella a falubeli romák olyan csoportját képviseli, akik magukat romungró cigányoknak vallják. Mások. Mindenkinek van esélye azt mondani, hogy: más vagyok, hogy a rám ragasztott előítéletek nem igazak, és én igenis különbözöm másoktól, más kultúrával rendelkezem, és mások az értékrendjeim, de az igazi másság tetteikben mutatkozik meg. Ők nem rosszabbak, s nem jobbak más romáktól. MÁSOK. Kultúrájukban nagyon fontos elem a vallás, a tánc, és a gyerekek empatikus, családbarát nevelése. „Sajnos a nyelvet nem beszéljük, és írásos emlékünks sem maradt fent” meséli Gizella, de ő nem az a fajta asszony, aki ezt annyiban hagyná. Lelkesen kutat egyedül és kutatnak együtt diákjaival a gyökereik után. A táncot és a Ceferino családi napközit, egyházi támogatás mellett, egyedül vezeti. Alsós és felsős gyerekeket vár minden hétköznap délután tanulni, és művelődni, és ha akad egy kis idő a tanulás mellett,- mert ugye ép testben ép lélek, s a zene is kikapcsolja az embert- táncolni.

„Sokan azt hiszik, hogy mi itt csak játszunk, holott három óráig kőkemény tanulás folyik, majd kötetlen témában, beszélgetünk, vagy alkotunk valamit,vagy táncolunk. A tánccal ki tudjuk fejezni mit érzünk mi, romák és közben jól is érezzük magunkat” cáfol rá a rossz pletykákra. Táncaik, gyakran mozgásos színdarabbá cseperednek, aminek alapötletét és témáját gyakran a Biblia adja. Egy ötlet és sok próba révén valósul meg az, amit a gyerekek is nagyon élveznek: AZ előadás. „A gyerekek imádják a fellépéseket. Szeretik a közönséget, meg akarnak felelni, és nagyon jól esik nekik, ha kapnak egy hússal teli szendvicset; lehet kettőnél többet vesznek el, de nem mondhatom azt, hogy ne tegyék, mert ki tudja, mikor kapnak ilyet legközelebb. A faluban nem szeretnek fellépni. Gyakran elítélik őket. De megcsinálják, mert kérem.”

Táncsoportjukkal, a Csupaszívvel már az ország különböző pontjain jártak, sőt Olaszországba is kilátogathattak. El tudjuk képzelni, hogy a szegénységből, a nyomorból mit jelent ezeknek a gyerekeknek ott állni a Szent Péter téren? Nem. Gizi saját elmondása szerint miattuk csinálja, őértük. Ezek a tanulók, hátrányos helyzetűek. Családjuk vagy nem tudja, vagy nem akarja őket támogatni a tanulásban. Úgy vélik: a gyerek dolga az, hogy dolgozzon. Ők nem szép, kertés családi házból jönnek, hanem ütött- kopott ablaktalan és hideg házakból, ahol a meleget nagyon gyakran az a fa adja, amit a gyerekek gyűjtenek.

A gyerekek. A négy és a hatéves, de a tizenegy is együtt hozza a fát, ha mínuszban, akkor mínuszban, ha esőben, hát esőben. Hol van megírva egy 12 éves gyereknek, hogy feladata esténként megverni a testvéreit csak azért, mert nincs ételük, s a kisebbek éhesek és sírnak? Ki az, aki gyerekeket kényszerít bűnözésre ahelyett, hogy a szorzótáblát tanulná velük? Talán a környezet, ami olyan, mint egy mocsár. Ha nem a megfelelő úton mész, belezuhansz, és nem tudsz kijönni. Nagy szerencse, hogy ezeket a gyerekeket Gizi felkarolta, és kitaposott nekik egy járható utat. Sajnos ez törődés és védelem sem tart örökké : „ A családi napközibe mindenki jöhet,- csak egy az én nagy bánatom-, 14 éves korig.” - bánkódik Gizi, akitől addig a gyerekek megkapják azt a szeretetet és odafigyelést, amit kíván az ilyen gyermek. Ezt követően ebben a formában már nem tudja egyengetni útjukat. Mi is kellene ahhoz, hogy ezek a kamasz kor küszöbén álló fiatalok megtalálják a helyes utat? Ehhez kevés a köznevelés, kevesek a barátok és a jó példa mutatása. Ezek a gyerekek sérültek. Csak úgy hagyhatják el a családjukban generációkon keresztül rögzült életmódot, ha kikerülnek abból a visszahúzó környezetből. Ennek módja lehet iskolaváltás vagy nevelőotthon, vagy, ami gyakran a legcélravezetőbb: a sok-sok szeretet. Ezeknek a gyerekeknek a házimunkán, tanuláson kívül meg kell küzdeniük a hátrányos megkülönböztetéssel is, ami egyszer fakad abból, hogy szegények, másszor pedig a romaságukból. Ők folyamatosan két tűz között vannak. Kritizálják őket a roma társaik is, és a magyar társaik is. S mi történik a 14. életévét betöltőkkel? A statisztikai adatok szerint a roma gyerekek 10%-a morzsolódik le az általános iskolában, azaz a tanköteles korukig a 8 osztályt sem végzik el. A 16-19 év közötti roma fiatalok 58%-a jelentkezik középfokú oktatási intézménybe, de 48%-uk, vagyis majdnem minden 2. fiatal, abbahagyja tanulmányait, s mindenféle képesítés nélkül lép ki az életbe. Az érettségizettek 4-5%-a folytatja tanulmányait a felsőoktatásban. (forrás: KSH, oktopolcafe.hu)

Elgondolkodtató adatok, amelyek a támogatás, ösztönző, biztonságot nyújtó szülői háttér hiányát is mutathatják. Gizi is értesült erről a kimutatásról és ő így vélekedett: „ A többi ember nem lát bele ezeknek a gyerekeknek az életébe és elhamarkodottan ítélkezik. Ez megviseli a kis lelküket, pedig olyan tehetségesek. Csak van egy baj. Egyszer megpróbálják, és nem sikerül, megpróbálják másodszor is, akkor nagyon összetörnek, és ha harmadszor is nekikezdenek és nem sikerül, már nem próbálják többször”. De természetesen, Gizella ebbe sem törődött bele, és ifi csoportot is működtet az idősebb fiatalok bevonásával, akik segítenek a feladatok ellátásában, akár a koreográfia összerakásában, akár jelmezvarrásban, akár a problémás matek házi feladatokban. Természetesen ez önkéntes alapú, és 15 éves kortól bárki csatlakozhat. Itt a nagyobbak kaphatnak segítséget, iránymutatást jövőjük építéséhez.

Adott egy kis falu, egy lelkes, változást kívánó csoport, sok-sok ellenség, és egy erős nő. Mennyi erő és az erőn kívül mi kell ahhoz, hogy valaki ezt végig csinálja, lelkesedéssel, lendülettel és odaadással? Gizellától megkaptam a választ: „Erőből rengeteg kell. Olyan a helyzetünk, mint egy búzaszemnek: két malomkő közé vagyunk szorítva. Ami miatt még erős vagyok, az a hitem. Rengeteget segít. És természetesen segítenek a gyerekek. A nevetős arcuk, ahogy megölelnek. Senki nem tudhatja, hogy ez milyen jó érzés. Erősítem bennük, hogy egy közösséghez tartoznak, ami más, mint a többi, és erre igenis legyenek büszkék”- és nem győzi hangsúlyozni- „Miattuk csinálom, értük csinálom. „

Van kiút. Aki kéri a segítséget, az meg fogja kapni. Lehet másként is csinálni, akár így is. Ez a kezdeményezés mindenképpen tiszteletre méltó és csak támogatni lehet. Minden emberben van érték, amit önmagának kell kihasználnia és nekünk, többieknek nem szabad előítéletekkel takarózni. Be kell pillantani ebbe az életformába és csak ez után véleményt formálni. Vannak rossz példák és vannak jók is. S a tánccsapat név választása is találó: Csupaszív. Gizella egy csupa szív ember, és bizonyos, hogy ezt a jó tulajdonságát a tanítványainak is átadja.